Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (deveti senat)

z dne 2. aprila 2020*

„Predhodno odločanje – Plačilne storitve na notranjem trgu – Direktiva 2007/64/ES – Stvarno in osebno področje uporabe – Plačilne storitve, opravljene v valuti, ki ni euro ali valuta države članice izven euroobmočja – Plačilne storitve, ki jih opravlja kreditna institucija – Neizvršitev ali napačna izvršitev plačilnega naloga – Odgovornost – Postopek bonitetnega nadzora – Pritožbeni postopki – Postopki izvensodnih poravnav – Pristojni organi“

V zadevi C-480/18,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Augstākā tiesa (vrhovno sodišče, Latvija) z odločbo z dne 13. julija 2018, ki je prispela na Sodišče 23. julija 2018, v postopku

„PrivatBank“ AS,

ob udeležbi

Finanšu un kapitāla tirgus komisija,

SODIŠČE (deveti senat),

v sestavi S. Rodin, predsednik senata, K. Jürimäe, sodnica, in N. Piçarra (poročevalec), sodnik,

generalni pravobranilec: G. Pitruzzella,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za latvijsko vlado I. Kucina in J. Davidoviča, agentki,

– za češko vlado M. Smolek, J. Vláčil in L. Dvořáková, agenti,

– za Evropsko komisijo I. Naglis in H. Tserepa-Lacombe, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 7. novembra 2019

izreka naslednjo

* Jezik postopka: latvijščina.

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 2(2) ter členov 20, 21, 75 in od 80 do 82 Direktive 2007/64/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o plačilnih storitvah na notranjem trgu in o spremembah direktiv 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES in 2006/48/ES ter o razveljavitvi Direktive 97/5/ES (UL 2007, L 319, str. 1), kakor je bila spremenjena z Direktivo 2009/111/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 (UL 2009, L 302, str. 97) (v nadaljevanju: Direktiva 2007/64).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru postopka, ki ga je sprožila banka „PrivatBank“ AS, to je kreditna institucija s sedežem v Latviji, v zvezi z zakonitostjo odločbe Finanšu un kapitāla tirgus komisija (komisija za finančne in kapitalske trge, Latvija) (v nadaljevanju: komisija za trge), s katero je bila tej banki naložena globa zaradi neizvršitve plačilnega naloga.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Direktiva 2007/64 je bila z učinkom od 13. januarja 2018 razveljavljena in nadomeščena z Direktivo (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o plačilnih storitvah na notranjem trgu, spremembah direktiv 2002/65/ES, 2009/110/ES ter 2013/36/EU in Uredbe (EU) št. 1093/2010 ter razveljavitvi Direktive 2007/64/ES (UL 2015, L 337, str. 35). Kljub temu se glede na čas nastanka dejstev za spor o glavni stvari še vedno uporablja Direktiva 2007/64.

4 V uvodnih izjavah 5, 6, 8, 10, 11, 14, 20, 43, 46 in od 50 do 52 Direktive 2007/64 je navedeno:

„(5) […] [P]ravni okvir [za plačilne storitve] bi moral zagotoviti usklajevanje nacionalnih določb o zahtevah skrbnega in varnega poslovanja, dostopu novih ponudnikov plačilnih storitev na trg, zahtevah po informacijah ter pravicah in obveznostih uporabnikov in ponudnikov plačilnih storitev. […]

(6) Vendar pa ni primerno, da navedeni pravni okvir zajame celotno področje. Njegova uporaba bi se morala omejiti na ponudnike plačilnih storitev, katerih glavna dejavnost je opravljanje plačilnih storitev za uporabnike plačilnih storitev. […]

[…]

(8) Treba je navesti kategorije ponudnikov plačilnih storitev, ki lahko zakonito opravljajo plačilne storitve povsod po [Uniji], in sicer kreditne institucije, ki od uporabnikov sprejemajo depozite, ki se lahko uporabijo za financiranje plačilnih transakcij in ki bi morale še naprej izpolnjevati zahteve skrbnega in varnega poslovanja iz Direktive 2006/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti kreditnih institucij [(UL 2006, L 177, str. 1)] […].

[…]

(10) […] [P]rimerno [je], da se uvede nova kategorija ponudnikov plačilnih storitev, ‚plačilne institucije‘, tako da se predvidi izdajanje dovoljenj za opravljanje plačilnih storitev na celotnem ozemlju [Unije] pravnim osebam zunaj obstoječih kategorij, ob upoštevanju vrste strogih in celovitih pogojev. […]

(11) […] Zahteve za plačilne institucije bi morale upoštevati dejstvo, da se plačilne institucije ukvarjajo z bolj specializiranimi in omejenimi dejavnostmi in pri tem ustvarjajo tveganja, ki so ožja in jih je lažje spremljati in nadzorovati kakor tista, ki nastanejo pri širšem spektru dejavnosti kreditnih institucij. […]

[…]

(14) Države članice morajo imenovati pristojne organe za izdajanje dovoljenj plačilnim institucijam, za opravljanje kontrol in za odločanje o odvzemu teh dovoljenj. […] Vse odločitve pristojnih organov pa bi moralo biti mogoče izpodbijati na sodiščih. […]

[…]

(20) Ker potrošniki in podjetja niso v enakem položaju, ne potrebujejo enake stopnje zaščite. Medtem ko je pomembno zajamčiti pravice potrošnikov z določbami, od katerih ni mogoče odstopati s pogodbo, je primerno, da se podjetjem in organizacijam dovoli, da se dogovorijo drugače. […] V vsakem primeru bi morale določene poglavitne določbe te direktive veljati vedno, ne glede na status uporabnika.

[…]

(43) Za izboljšanje učinkovitosti plačil v [Uniji] bi bilo treba določiti obdobje enega dne kot najdaljši rok izvršitve vseh plačilnih nalogov v eurih ali v valuti države članice izven euroobmočja, ki jih odredi plačnik, vključno s kreditnimi prenosi in denarnimi nakazili. […] Glede na to, da so nacionalne plačilne infrastrukture pogosto zelo učinkovite, in da bi preprečili poslabšanje obstoječe kakovosti storitev, bi bilo treba državam članicam dovoliti, da po potrebi ohranijo ali določijo pravila, po katerih je čas izvršitve krajši od enega delovnega dne.

[…]

(46) […] [P]opolnoma [je] primerno, da se, razen v izjemnih in nepredvidljivih okoliščinah, določi odgovornost ponudnika plačilnih storitev za izvrševanje plačilnih transakcij, ki jih sprejme od uporabnika, razen za dejanja in opustitve ponudnika plačilnih storitev prejemnika plačila, za izbiro katerih je odgovoren le prejemnik plačila. […] Takoj ko je znesek plačila knjižen v dobro računa prejemnega ponudnika plačilnih storitev, bi moral imeti prejemnik plačila nemudoma možnost uveljavljanja zahtevka za dobropis zneska na svojem računu pri svojem ponudniku plačilnih storitev.

[…]

(50) Treba je zagotoviti učinkovito uresničevanje določb nacionalne zakonodaje, sprejetih na podlagi te direktive. Zato bi bilo treba vzpostaviti ustrezne postopke, s katerimi bo možno obravnavati pritožbe proti ponudnikom plačilnih storitev, ki ne izpolnjujejo navedenih določb, in zagotoviti, če je primerno, določitev učinkovitih, sorazmernih in odvračilnih kazni.

(51) Brez poseganja v pravico strank, da sprožijo postopke na sodišču, bi morale države članice zagotoviti lahko dostopno in stroškovno učinkovito izvensodno reševanje sporov med ponudniki plačilnih storitev in potrošniki, ki so posledica pravic in obveznosti iz te direktive. […]

(52) Države članice bi morale določiti, ali so organi, pristojni za izdajo dovoljenj plačilnim institucijam, lahko pristojni tudi za izvensodne pritožbene postopke in postopke izvensodnih poravnav.“

5 Člen 1(1) Direktive 2007/64 določa:

„Ta direktiva določa pravila, v skladu s katerimi države članice razlikujejo naslednjih šest kategorij ponudnikov plačilnih storitev:

(a) kreditne institucije v smislu člena 4(1)(a) Direktive 2006/48/ES, vključno s podružnicami v smislu člena 4(3) [te] direktive, ki jih imajo v [Uniji] kreditne institucije, katerih sedež je v [Uniji] ali, v skladu s členom 38 navedene direktive, zunaj nje;

[…]

d) plačilne institucije v smislu te direktive;

[…]“

6 Člen 2 Direktive 2007/64, naslovljen „Področje uporabe“, določa:

„1. Ta direktiva se uporablja za plačilne storitve, zagotovljene v [Uniji]. Vendar pa se, z izjemo člena 73 [(Datum valute in razpoložljivost sredstev)], naslova III [(Preglednost pogojev in zahteve za informacije za plačilne storitve)] in IV [(Pravice in obveznosti v zvezi z opravljanjem in uporabo plačilnih storitev)] uporabljata le, če se tako ponudnik plačilnih storitev plačnika kot ponudnik plačilnih storitev prejemnika plačila ali edini ponudnik plačilnih storitev v plačilni transakciji nahajajo v [Uniji].

2. Naslova III in IV se uporabljata za plačilne storitve, izvedene v eurih ali v valuti države članice izven euroobmočja.

[…]“

7 Člen 4 te direktive določa:

„V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve:

[…]

4. ‚plačilne institucije‘ pomeni pravno osebo, ki je v skladu s členom 10 pridobila dovoljenje za opravljanje in izvrševanje plačilnih storitev v [Uniji];

[…]

10. ‚uporabnik plačilnih storitev‘ je fizična ali pravna oseba, ki uporablja plačilne storitve kot plačnik ali prejemnik plačila ali oboje;

11. ‚potrošnik‘ pomeni fizično osebo, ki pri pogodbah o plačilnih storitvah iz te direktive deluje zunaj področja svoje trgovske, poslovne ali poklicne dejavnosti;

[…]“

8 Člen 20 Direktive 2007/64, naslovljen „Imenovanje pristojnih organov“, ki je pod naslovom II te direktive, in sicer „Ponudniki plačilnih storitev“, določa:

„1. Države članice kot pristojne organe, odgovorne za izdajo dovoljenj in bonitetni nadzor plačilnih institucij, ki morajo opravljati naloge iz tega naslova, imenujejo javne organe ali organe, ki jih priznajo nacionalna zakonodaja ali javni organi, ki jih v ta namen izrecno pooblasti nacionalna zakonodaja, vključno z nacionalnimi centralnimi bankami.

[…]

2. Države članice zagotovijo, da imajo pristojni organi, imenovani na podlagi odstavka 1, vsa potrebna pooblastila za opravljanje svojih nalog.

[…]

5. Odstavek 1 ne pomeni, da morajo pristojni organi nadzorovati druge poslovne dejavnosti plačilnih institucij kot plačilne storitve, določene v Prilogi, […]“

9 Člen 21 te direktive, naslovljen „Nadzor“, ki je prav tako pod naslovom II te direktive, določa:

„1. Države članice zagotovijo, da je nadzor, ki ga izvajajo pristojni organi za preverjanje neprekinjene skladnosti s tem naslovom, sorazmeren, primeren in odziven na tveganja, katerim so izpostavljene plačilne institucije.

Za preverjanje skladnosti s tem naslovom imajo pristojni organi pravico sprejeti zlasti naslednje ukrepe:

(a) zahtevati, da plačilna institucija predloži kakršne koli podatke, ki so potrebni za spremljanje skladnosti;

b) opravljati inšpekcijske preglede na kraju samem v plačilnih institucijah, pri vseh zastopnikih ali podružnicah, ki opravljajo plačilne storitve na odgovornost plačilne institucije ali pri vseh zunanjih izvajalcih plačilnih storitev;

(c) izdajati priporočila, smernice ter, če je ustrezno, zavezujoče upravne ukrepe; […]

[…]

2. Brez poseganja v postopke za odvzem dovoljenj in v določbe kazenskega prava države članice predpišejo, da lahko njihovi pristojni organi v zvezi s plačilnimi institucijami ali tistimi, ki dejansko obvladujejo poslovanje plačilnih institucij, ki kršijo zakone in druge predpise o nadzoru ali opravljanju njihovih dejavnosti plačilnih storitev, sprejmejo ali jim naložijo kazni ali ukrepe s specifičnim ciljem odpraviti ugotovljene kršitve ali vzroke zanje.

[…]“

10 Iz člena 51(1), prvi stavek, navedene direktive izhaja, da se lahko stranki, kadar uporabnik plačilnih storitev ni potrošnik, dogovorita, da se med drugim člen 75 te direktive ne uporablja v celoti ali delno.

11 Člen 75 Direktive 2007/64, naslovljen „Neizvršitev ali napačna izvršitev“, določa:

„1. Kadar je plačilni nalog odredil plačnik, je njegov ponudnik plačilnih storitev […] plačniku odgovoren za pravilno izvršitev plačilne transakcije, razen če lahko dokaže plačniku in, če je ustrezno, ponudniku plačilnih storitev prejemnika plačila, da je ponudnik plačilnih storitev prejemnika plačila prejel znesek plačilne transakcije v skladu s členom 69(1) in v tem primeru je ponudnik plačilnih storitev prejemnika plačila prejemniku plačila odgovoren za pravilno izvršitev plačilne transakcije.

Če je plačnikov ponudnik plačilnih storitev odgovoren po prvem pododstavku, plačniku nemudoma povrne znesek neizvršene oziroma napačno izvršene plačilne transakcije in, če je ustrezno, na bremenjenem plačilnem računu vzpostavi takšno stanje, kakršno bi bilo, če do napačne izvršitve ne bi prišlo.

Če je ponudnik plačilnih storitev prejemnika plačila odgovoren po prvem pododstavku, da prejemniku plačila nemudoma na voljo znesek plačilne transakcije in, če je ustrezno, ustrezni znesek knjiži v dobro na njegov plačilni račun.

[…]

2. […]

V primeru neizvršene oziroma napačno izvršene plačilne transakcije, za katero ponudnik plačilnih storitev prejemnika plačila po prvem in drugem pododstavku ni odgovoren, je plačniku odgovoren plačnikov ponudnik plačilnih storitev. Če je plačnikov ponudnik plačilnih storitev v tem smislu odgovoren, plačniku po potrebi in brez odlašanja povrne znesek neizvršene oziroma napačno izvršene plačilne transakcije in na bremenjenem plačilnem računu vzpostavi takšno stanje, kakršno bi bilo, če do napačne izvršitve ne bi prišlo.

[…]“

12 Člen 80 te direktive, naslovljen „Pritožbe“, določa:

„1. Države članice zagotovijo, da se vzpostavijo postopki, ki uporabnikom plačilnih storitev in drugim zainteresiranim stranem, vključno z združenji potrošnikov, omogočajo vložitev pritožb pri pristojnih organih v zvezi z domnevnimi kršitvami določb nacionalne zakonodaje za izvajanje določb te direktive s strani ponudnika plačilnih storitev.

2. Po potrebi in brez poseganja v pravico, da vložijo pravno sredstvo na sodišču v skladu z nacionalnim procesnim pravom, pristojni organi v odgovoru obvestijo pritožnika o obstoju izvensodnih pritožbenih postopkov in postopkov izvensodne poravnave, določenih v skladu s členom 83.“

13 Člen 81 navedene direktive, naslovljen „Kazni“, v odstavku 1 določa:

„Države članice določijo pravila o kaznih, ki se uporabijo za kršitve nacionalnih določb, sprejetih na podlagi te direktive, in sprejmejo vse ukrepe, potrebne za zagotovitev njihovega izvajanja. Te kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.“

14 Člen 82 Direktive 2007/64, naslovljen „Pristojni organi“, v odstavku 1 določa:

„Države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe, da zagotovijo, da pritožbene postopke in kazni, določene v členu 80(1) in členu 81(1), izvajajo organi, pooblaščeni za zagotavljanje skladnosti z določbami nacionalne zakonodaje, sprejetimi na podlagi obveznosti iz tega oddelka.“

15 Člen 83 te direktive, naslovljen „Izvensodna poravnava“, v odstavku 1 določa:

„Države članice zagotovijo, da so vzpostavljeni ustrezni in učinkoviti izvensodni pritožbeni postopki in postopki poravnave sporov med uporabniki plačilnih storitev in njihovimi ponudniki plačilnih storitev za spore v zvezi s pravicami in obveznostmi, ki izhajajo iz te direktive, in da se pri tem, kjer je ustrezno, uporabijo obstoječi organi.“

16 Iz člena 86 navedene direktive, naslovljenega „Popolna uskladitev“, izhaja, da brez poseganja v izjeme, ki so v njej naštete, če ta direktiva „vsebuje usklajene določbe, države članice ne ohranijo ali uvedejo drugih določb, razen tistih, določenih v tej direktivi“.

Latvijsko pravo

17 Člen 2(3) Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likums (zakon o plačilnih storitvah in elektronskem denarju, *Latvijas Vēstnesis*, 2010, št. 43), v različici, ki se uporablja za dejansko stanje v postopku v glavni stvari (v nadaljevanju: zakon o plačilnih storitvah), določa:

„Členi [od] 57 [do] 96 in [od] 98 [do] 104 tega zakona veljajo za ponudnike plačilnih storitev, ki opravljajo plačilne storitve v Latviji, če sta ponudnik plačilnih storitev plačnika in ponudnik plačilnih storitev prejemnika plačila v državi članici in se plačilna storitev izvede v eurih ali v valuti države članice.“

18 Člen 49 zakona o plačilnih storitvah določa:

„Za nadziranje skladnosti dejavnosti institucij z zahtevami tega zakona je komisija [za trge] pooblaščena:

1. zahtevati, da institucija posreduje informacije, potrebne za nadzor;

2. v instituciji opraviti inšpekcijske preglede.“

19 Člen 56(1) in (2) zakona o plačilnih storitvah določa:

„1. Če komisija [za trge] ugotovi, da institucija ne spoštuje zahtev iz poglavij [od] II [do] VI tega zakona […] ali pravnih aktov z neposrednim učinkom, ki so jih sprejele institucije Unije, institucijo pozove, naj nemudoma sprejme ukrepe, potrebne za odpravo tega položaja.

2. Poleg tega, kar izhaja iz določb odstavka 1 tega člena, je komisija [za trge] pooblaščena za izvajanje enega ali več od teh ukrepov:

[…]

(5) naložitev globe do 100.000 [latvijskih latov (LVL) (približno 140.000 EUR)].“

20 Člen 99 zakona o plačilnih storitvah določa:

„1. Če je plačnik odredil plačilni nalog, je njegov ponudnik plačilnih storitev plačniku odgovoren za pravilno izvršitev plačila, razen če lahko plačniku in – če je ustrezno – ponudniku plačilnih storitev prejemnika plačila dokaže, da je ponudnik plačilnih storitev prejemnika plačila prejel znesek plačila v skladu s členom 94(1) tega zakona. Če lahko ponudnik plačilnih storitev plačnika to dokaže, je za pravilno izvršitev plačila odgovoren ponudnik plačilnih storitev prejemnika plačila.

[…]

9. Če se plačilna transakcija ne izvrši oziroma se izvrši napačno in če ponudnik plačilnih storitev prejemnika plačila v skladu s tem členom ni odgovoren, je plačniku odgovoren ponudnik plačilnih storitev plačnika.

10. Če je ponudnik plačilnih storitev plačnika odgovoren v skladu z odstavkom 9 tega člena, plačniku nemudoma povrne znesek plačila, ki ni bilo izvršeno oziroma ki je bilo izvršeno napačno, ali plačilni račun plačnika, s katerega je bil odtegnjen zadevni znesek plačila, vrne v položaj, v katerem bi bil, če napačno plačilo ne bi bilo izvršeno.“

21 Člen 105 zakona o plačilnih storitvah določa:

„[…]

2. Komisija [za trge] v skladu s predpisi obravnava pritožbe, ki jih uporabniki plačilnih storitev ali imetniki elektronskega denarja, ki se ne štejejo za potrošnike v smislu zakona o varstvu potrošnikov, vložijo v zvezi z nespoštovanjem določb iz poglavij [od] VII [do] XIV tega zakona, če je ali bi lahko to nespoštovanje resno škodovalo interesom skupine zgoraj navedenih uporabnikov plačilnih storitev ali imetnikov elektronskega denarja (kolektivni interesi). […]

[…]

5. Če komisija [za trge] v upravnem postopku ugotovi, da je ali bi lahko kršitev določb iz poglavij [od] VII [do] XIV tega zakona resno škodovala kolektivnim interesom uporabnikov plačilnih storitev ali imetnikov elektronskega denarja, ki se ne štejejo za potrošnike v smislu zakona o varstvu potrošnikov, je pooblaščena sprejeti odločbo, s katero se ponudniku plačilnih storitev ali izdajatelju elektronskega denarja naloži, naj preneha nespoštovanje določb iz poglavij [od] VII [do] XIV tega zakona oziroma naj odpravi storjene nepravilnosti, in določiti rok za izvedbo dejanj, ki so za to potrebna.

[…]“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

22 Družba Forcing Development Ltd je 16. novembra 2011 banki PrivatBank, katere stranka je, izdala plačilni nalog za prenos zneska 394.138,12 ameriških dolarjev (USD) (približno 347.130 EUR) na račun tretje osebe, odprt pri Bankas Snoras AB (v nadaljevanju: Snoras) s sedežem v Litvi.

23 Istega dne ob 15.08 je Lietuvos bankas (centralna banka Litve) banko Snoras obvestila o svoji odločbi, da se ji naloži moratorij in prepove opravljanje vseh vrst finančnih storitev.

24 Prav tako istega dne je banka PrivatBank ob 15.24 v okviru sistema SWIFT plačilni nalog posredovala banki Snoras, bremenila račun družbe Forcing Development za znesek 394.138 USD (približno 347.130 EUR) in sredstva prenesla na njen ustrezni račun pri zadnjenavedeni banki.

25 Potem ko je banka Snoras sredstva, ki jih je prenesla banka PrivatBank, ob 16.20 prejela, jih je knjižila v dobro ustreznega računa banke PrivatBank, vendar je zaradi moratorija, ki ga je naložila centralna banka Litve, sredstva na tem računu blokirala in jih ni niti knjižila v dobro tretje osebe niti vrnila banki PrivatBank.

26 Banka PrivatBank je od banke Snoras uveljavljala terjatev v višini 394.138,12 USD (približno 347.130 EUR).

27 Družba Forcing Development je 25. oktobra 2012 pri komisiji za trge vložila pritožbo proti banki PrivatBank, pri čemer je uveljavljala, da ji ta ni vrnila zneska, ki ji je bil dan na voljo za izvršitev plačilnega naloga.

28 Komisija za trge je z odločbo z dne 4. julija 2013 najprej ugotovila, da je v skladu s členom 99(9) zakona o plačilnih storitvah za izvršitev plačilnega naloga, ki ga je podala družba Forcing Development, odgovorna banka PrivatBank, nato banki PrivatBank odredila, naj preuči potrebo po spremembi svojega sistema in svojih postopkov notranjega nadzora ter ji do najpozneje 30. avgusta 2013 sporoči rezultate te preučitve, in nazadnje banki PrivatBank naložila globo v višini 100.000 LVL (približno 140.000 EUR).

29 Ta odločba je bila potrjena z odločbo komisije za trge z dne 17. oktobra 2013. Komisija za trge je v zadnjenavedeni odločbi ponovno poudarila, da je banka PrivatBank odgovorna na podlagi člena 99(1) in (9) zakona o plačilnih storitvah, ker ni mogla dokazati, da je banka Snoras znesek plačila prejela pravočasno. Dodala je, da ni bilo dokazano, da sta se banka PrivatBank in družba Forcing Development dogovorili o drugih določbah za ureditev medsebojnih razmerij.

30 Družba Forcing Development je novembra 2013 na podlagi pogodbe o upravljanju tekočega računa, ki jo je sklenila z družbo PrivatBank, v okviru arbitraže zahtevala povračilo zneska, ki je bil družbi PrivatBank dan na voljo za izvršitev plačilnega naloga.

31 Arbitražno sodišče je 4. februarja 2014 predlog družbe Forcing Development zavrnilo. Presodilo je, da je banka PrivatBank spoštovala obveznosti, ki so ji naložene v skladu s členom 99(1) zakona o plačilnih storitvah in Direktivo 2007/64, saj je banka Snoras od banke Privatbank prejela znesek, potreben za izvršitev zadevnega plačilnega naloga. Po ugotovitvah arbitražnega sodišča zakon o plačilnih storitvah ponudniku plačilnih storitev plačnika ne nalaga obveznosti, da na svojih bančnih računih razpolaga z zadostnimi zneski za takojšnjo izvršitev morebitnih plačilnih nalogov vseh svojih strank. S tem zakonom naj bi bil zgolj ponudnikom plačilnih storitev naložen rok – do konca delovnega dne po delovnem dnevu, v katerem so bili izdani plačilni nalogi, ki so jih odredili uporabniki – za izvršitev takšnih nalogov in zato za knjiženje potrebnega zneska v dobro na bančni račun prejemnika plačila ali ponudnika storitev prejemnika plačila.

32 Banka PrivatBank je pri Administratīvā apgabaltiesa (regionalno upravno sodišče, Latvija) vložila tožbo za odpravo odločbe z dne 17. oktobra 2013, navedene v točki 29 te sodbe, in za povračilo premoženjske škode, ki naj bi jo utrpela. Družba PrivatBank je v utemeljitev te tožbe navedla, da je banka Snoras ni obvestila o neizvršitvi plačila v roku, določenem v pogodbi, ki je urejala njuna razmerja. V spis je kot dokaz predložila arbitražno odločbo z dne 4. februarja 2014.

33 Administratīvā apgabaltiesa (regionalno upravno sodišče) je s sodbo z dne 5. avgusta 2015 tožbo zavrnilo. To sodišče je na eni strani ugotovilo, da plačilnega naloga, ki ga je odredila družba Forcing Development, ni bilo mogoče izvršiti pravočasno, ker banka PrivatBank ni poskrbela, da bi na svojem računu pri banki Snoras zagotovila zadostna sredstva, in na drugi strani, da banka Snoras na podlagi člena 99 zakona o plačilnih storitvah ni bila odgovorna za neizvršitev plačilnega naloga, ker ni imela na voljo sredstev za izvršitev takšnega naloga. V zvezi z dobroimetjem, ki naj bi ga banka PrivatBank imela pri banki Snoras, pa je navedeno sodišče ugotovilo, da je pravno lastnica zadevnega zneska banka PrivatBank, čeprav ta glede na okoliščine do njega nima dostopa. Isto sodišče je iz tega sklepalo, da je komisija za trge ne glede na arbitražno odločbo z dne 4. februarja 2014 pravilno ugotovila, da je banka PrivatBank kršila člen 99(9) zakona o plačilnih storitvah, ji naložila, naj preuči potrebo po spremembi svojega sistema in svojih postopkov notranjega nadzora, ter ji naložila globo v višini 100.000 LVL (približno 140.000 EUR), da bi se preprečila ponovitev takšnih okoliščin. Administratīvā apgabaltiesa (regionalno upravno sodišče) arbitražne odločbe z dne 4. februarja 2014 ni upoštevalo.

34 Banka PrivatBank je zoper sodbo Administratīvā apgabaltiesa (regionalno upravno sodišče) vložila kasacijsko pritožbo pri predložitvenem sodišču.

35 Banka PrivatBank najprej trdi, da je prvostopenjsko sodišče s tem, da je ugotovilo njeno odgovornost na podlagi člena 99(9) zakona o plačilnih storitvah, prekoračilo svoje pristojnosti. Ker je njena odgovornost do družbe Forcing Development v zvezi z izvršitvijo plačilnega naloga iz postopka v glavni stvari urejena s civilnim pravom, in ne z upravnim pravom, naj bi namreč bilo zadnjenavedeno sodišče vezano na arbitražno odločbo, ki jo je 4. februarja 2014 izreklo arbitražno sodišče, pristojno za civilnopravna razmerja. Poleg tega naj banki PrivatBank, ker je arbitražno sodišče razsodilo, da ni odgovorna za neizvršitev plačilnega naloga, komisija za trge ne bi smela naložiti, naj spremeni svoj sistem notranjega nadzora. V teh okoliščinah naj naložitev globe ne bi bila nikakor utemeljena.

36 Banka PrivatBank med drugim trdi, da člen 99 zakona o plačilnih storitvah omogoča, da je ponudnik storitev oproščen vsakršne odgovornosti do uporabnika teh storitev, če sta se o tem tako dogovorila. Ker pa sta banka PrivatBank in družba Forcing Development sklenili pogodbo o upravljanju tekočega računa, v kateri je bilo določeno, da prvonavedena ni odgovorna za sredstva med prenosom med bančnimi sistemi, bi bilo treba njeno odgovornost presojati glede na določbe navedene pogodbe, in ne glede na člen 99 zakona o plačilnih storitvah.

37 Komisija za trge v stališčih v zvezi s kasacijsko pritožbo najprej navaja, da ji je s členom 105(2) zakona o plačilnih storitvah podeljena pristojnost za obravnavanje pritožb, ki jih vložijo uporabniki plačilnih storitev, ki se ne štejejo za potrošnike. Poleg tega navaja, da je bila odločba z dne 17. oktobra 2013, ker je banka PrivatBank kreditna, in ne plačilna institucija v smislu člena 4, točka 4, Direktive 2007/64, sprejeta na podlagi člena 113 Kredītiestāžu likums (zakon o kreditnih institucijah), s katerim je komisiji za trge podeljena pristojnost za izdajo odločb v zvezi s kreditnimi institucijami, ki ne spoštujejo zakonodaje, ki se zanje uporablja. V teh okoliščinah komisija za trge meni, da je banka PrivatBank kot ponudnica plačilnih storitev pod njenim nadzorom, med drugim v zvezi z njeno odgovornostjo na podlagi člena 99 zakona o plačilnih storitvah, s katerim se izvaja člen 75 Direktive 2007/64.

38 Komisija za trge v odgovor na vprašanje, ki ga je predložitveno sodišče postavilo v zvezi z možnostjo uporabe zakona o plačilnih storitvah v sporu, ki se nanaša na opravljanje plačilnih storitev v dolarjih Združenih držav, trdi, da se kreditna institucija lahko odloči, da se za storitve, ki niso izvedene v eurih ali v valuti države članice izven euroobmočja, uporabijo zahteve iz tega zakona, če meni, da bo lahko upoštevala te zahteve za take storitve. Komisija za trge je na podlagi notranje ureditve banke PrivatBank ugotovila, da je bila to odločitev banke in je zato njene dejavnosti preučila z vidika upoštevnih določb zakona o plačilnih storitvah.

39 Komisija za trge v zvezi s tem navaja, da zakon o plačilnih storitvah v skladu s členom 51 Direktive 2007/64 sicer omogoča dogovor o nekaterih odstopanjih od njegovih določb, če uporabnik plačilnih storitev ni potrošnik, vendar take možnosti ni mogoče uporabiti v slabi veri z zlorabo položaja moči, v katerem je kreditna institucija, za dogovor o ureditvi odgovornosti, katere namen je obiti sistem, določen v členu 99 zakona o plačilnih storitvah, in za prenos celotne odgovornosti za neizvršitev plačilnega naloga na stranko. Glede na ta preudarek naj bi bilo treba torej preučiti pogodbo o upravljanju tekočega računa, sklenjeno 11. aprila 2005 med banko PrivatBank in družbo Forcing Development. S to pogodbo pa naj se ne bi le odstopalo od uporabe posameznih določb Direktive 2007/64, temveč naj bi bila ta pogodba popolnoma v nasprotju z njo.

40 Predložitveno sodišče se na eni strani sprašuje o združljivosti pritožbenega postopka, določenega z zakonom o plačilnih storitvah, z Direktivo 2007/64, kadar te storitve niso izvedene v eurih ali v valuti države članice izven euroobmočja. Na drugi strani se sprašuje o združljivosti pooblastil, ki so s tem zakonom podeljena komisiji za trge v okviru takega postopka, s to direktivo.

41 Predložitveno sodišče zvezi s tem opozarja, da zakon o plačilnih storitvah komisijo za trge pooblašča, da preuči ne le pritožbe v zvezi s plačilnimi storitvami, izvedenimi v eurih ali v valuti države članice izven euroobmočja, ampak tudi pritožbe v zvezi s plačilnimi storitvami, opravljenimi v kateri koli drugi valuti, medtem ko naj bi člen 2(2) Direktive 2007/64 uporabo pritožbenih postopkov iz členov od 80 do 82 te direktive omejeval le na plačilne storitve, izvedene v eurih ali v valuti države članice izven euroobmočja.

42 Po mnenju predložitvenega sodišča pa področje uporabe členov 20 in 21 Direktive 2007/64 ni omejeno na plačilne storitve, izvedene v eurih ali v valuti države članice izven euroobmočja. Iz teh določb, zlasti iz člena 20(5) te direktive, naj bi torej bilo mogoče izpeljati, da so organi, ki jih morajo v skladu z navedenima določbama imenovati države članice, pristojni za zagotavljanje spoštovanja ne le določb

iz poglavja II navedene direktive, temveč tudi določb iz poglavij III in IV iste direktive v zvezi z dejavnostjo plačilnih storitev, izvedenih v valutah, ki niso euro ali valute držav članic izven euroobmočja.

43 Predložitveno sodišče nazadnje meni, da bi bilo treba, če pristojnost, ki je z Direktivo 2007/64 podeljena nacionalnim organom, kot je komisija za trge, zajema tudi dejavnost ponudnikov plačilnih storitev, izvedenih v valutah tretjih držav, pojasniti meje pristojnosti teh organov v okviru uporabe člena 75 te direktive.

44 Predložitveno sodišče v zvezi s tem ugotavlja, da zakon o plačilnih storitvah komisije za trge ne pooblašča za reševanje sporov med ponudniki in uporabniki plačilnih storitev, saj so za to pristojni bolj udeleženci transakcije (člen 104), mediator združenja poslovnih bank Latvije ali sodišča (člen 106). V teh okoliščinah naj bi bilo treba pojasniti, ali je komisija za trge v okviru postopka bonitetnega nadzora iz členov 20 in 21 Direktive 2007/64 ali pritožbenega postopka iz člena 80 te direktive pristojna za reševanje sporov med plačnikom in ponudnikom plačilnih storitev, ki izhajajo iz pravnih razmerij iz člena 75 navedene direktive, z določitvijo subjekta, odgovornega za neizvršitev ali napačno izvršitev plačilne transakcije. V primeru pritrdilnega odgovora bi bilo treba določiti dokazno vrednost arbitražne odločbe, s katero je bil rešen spor med plačnikom in ponudnikom plačilnih storitev.

45 Glede na zgoraj navedeno je Augstākā tiesa (vrhovno sodišče, Latvija) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali je nacionalna zakonodaja, ki določa, da komisija za trge lahko obravnava pritožbe uporabnikov plačilnih storitev tudi v zvezi s plačilnimi storitvami, ki niso izvedene v eurih ali v […] valuti države članice [izven euroobmočja], in torej presoja kršitve zakona [o plačilnih storitvah] ter naloži sankcije, v skladu s členom 2(2) Direktive [2007/64]?

2. Ali je treba člen 20(1) in (5) ter člen 21(2) Direktive [2007/64] razlagati tako, da predvidevata možnost, da pristojni organ nadzira in nalaga sankcije tudi v zvezi s plačilnimi storitvami, ki niso bile izvedene v eurih ali valuti države članice izven euroobmočja?

3. Ali je za namene izvajanja nalog nadzora, določenih v členih 20 in 21 Direktive [2007/64], ali za namene pritožbenih postopkov iz členov od 80 do 82 Direktive [2007/64] pristojni organ upravičen reševati spore med plačnikom in ponudnikom plačilnih storitev, ki izhajajo iz pravnih razmerij, na katere se nanaša člen 75 [te] [d]irektive […], in določiti, katera oseba odgovarja za transakcijo, ki ni bila izvršena oziroma je bila izvršena napačno?

4. Ali mora pristojni organ, ko izvaja naloge nadzora, določene v členih 20 in 21 Direktive [2007/64], ali pritožbene postopke iz členov od 80 do 82 [te] [d]irektive […], upoštevati arbitražno odločbo, s katero je bil rešen spor med ponudnikom plačilnih storitev in uporabnikom plačilnih storitev?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

46 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 2(2) Direktive 2007/64 razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero je organ iz člena 82 te direktive pristojen za obravnavo pritožb in naložitev sankcij v primeru plačilnih storitev, izvedenih v valuti tretje države.

47 V zvezi s tem je treba najprej opozoriti, da se naslova III in IV Direktive 2007/64, na katera se sklicuje člen 2(2) te direktive, nanašata na preglednost pogojev in zahtev glede informacij, ki veljajo za plačilne storitve, ki jih opravljajo vse kategorije ponudnikov storitev, naštete v členu 1 te direktive, ter na pravice in obveznosti, povezane z opravljanjem in uporabo teh storitev. Ta naslova se uporabljata za plačilne storitve, izvedene v eurih ali v valuti države članice izven euroobmočja, če – kot je določeno v členu 2(1) navedene direktive – so tako ponudnik plačilnih storitev plačnika kot ponudnik plačilnih storitev prejemnika plačila ali edini ponudnik plačilnih storitev v plačilni transakciji v Uniji.

48 Poudariti je treba tudi, da v skladu s členom 86 Direktive 2007/64 države članice, če ta direktiva vsebuje usklajene določbe, ne ohranijo ali uvedejo drugih določb, razen tistih, določenih v tej direktivi.

49 Kot pa je generalni pravobranilec navedel v točki 37 sklepnih predlogov, lahko države članice glede na to, da gre v obravnavanem primeru za sektor z deljeno pristojnostjo v smislu člena 2(2) v povezavi s členom 4(2)(a) PDEU, in ker Unija z Direktivo 2007/64 ni izvajala svoje zakonodajne pristojnosti glede harmonizacije področja plačilnih storitev na notranjem trgu, izvedenih v valuti tretje države, določijo, da se za zadnjenavedeno kategorijo plačilnih storitev med drugim uporabita poglavji III in IV te direktive, ki sta bili z njo uvedeni za plačilne storitve, izvedene v eurih ali v valuti države članice izven euroobmočja.

50 Glede na navedeno je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 2(2) Direktive 2007/64 razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero je organ iz člena 82 te direktive pristojen za obravnavo pritožb in naložitev sankcij v primeru plačilnih storitev, izvedenih v valuti tretje države.

Drugo vprašanje

51 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 20(5) in člen 21(2) Direktive 2007/64 razlagati tako, da je organ iz člena 20(1) te direktive pristojen za izvedbo nadzorov in naložitev sankcij v primeru kršitev nacionalne zakonodaje, s katero so prenesene določbe iz naslovov III in IV navedene direktive, če so plačilne storitve izvedene v valuti tretje države.

52 Predložitveno sodišče to vprašanje na eni strani opira na ugotovitev, da za stvarno področje uporabe naslova II Direktive 2007/64, ki med drugim zajema člena 20 in 21 te direktive, ni določena enaka izjema, kot je določena v členu 2(2) navedene direktive, in da se zato določbe iz tega naslova uporabljajo tudi za plačilne storitve, izvedene v valuti, ki ni euro ali valuta države članice izven euroobmočja. Na drugi strani iz člena 20(5) Direktive 2007/64 sklepa, da so pristojni organi v smislu te določbe pooblaščeni tudi za izvajanje nadzorov za preverjanje spoštovanja določb iz naslovov III in IV te direktive in za uporabo sankcij v primeru kršitve teh določb.

53 V zvezi s tem je treba na prvem mestu navesti, da so pristojni organi v smislu člena 20 Direktive 2007/64 zadolženi za nadzor nad plačilnimi institucijami za preverjanje spoštovanja določb iz naslova II te direktive (glej v tem smislu sodbo z dne 10. marca 2016, Safe Interenvíos, C-235/14, EU:C:2016:154, točki 91 in 93).

54 Na drugem mestu, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 46 sklepnih predlogov, poleg tega, da sta člena 20 in 21 Direktive 2007/64 del poglavja 1, naslovljenega „Plačilne institucije“, iz naslova II te direktive, iz teh določb izhaja, da se uporabljata izključno za plačilne institucije, kot so opredeljene v členu 4, točka 4, navedene direktive. Osebno področje uporabe navedenih določb je torej omejeno na kategorijo ponudnikov plačilnih storitev, ki jo sestavljajo te plačilne institucije, tako da so kreditne institucije s tega področja uporabe izključene.

55 Izključitev kreditnih institucij z osebnega področja uporabe naslova II Direktive 2007/64 je potrjena z uvodnima izjavama 8 in 11 te direktive. Iz njiju je namreč razvidno, da morajo kreditne institucije, ki od uporabnikov sprejemajo depozite, ki se lahko uporabijo za financiranje plačilnih transakcij, še naprej izpolnjevati zahteve skrbnega in varnega poslovanja iz Direktive 2006/48, medtem ko za plačilne institucije, katerih specializirane in omejene dejavnosti ustvarjajo tveganja, ki so ožja in jih je lažje spremljati in nadzorovati kakor tista, ki nastanejo pri dejavnostih kreditnih institucij, veljajo zahteve, določene s to direktivo.

56 Iz spisa, ki ga ima na voljo Sodišče, pa je razvidno, da je banka PrivatBank kreditna institucija v smislu člena 1(1)(a) Direktive 2007/64, ki napotuje na člen 4, točka 1(a), Direktive 2006/48, in ne plačilna institucija.

57 Ker se člena 20 in 21 Direktive 2007/64 *ratione personae* ne uporabljata za kreditne institucije, na drugo vprašanje predložitvenega sodišča ni treba odgovoriti.

Tretje vprašanje

58 Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člena 20 in 21 Direktive 2007/64 oziroma člene od 80 do 82 te direktive razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni ureditvi, v skladu s katero so organi, na katere se ta ureditev nanaša, pooblaščeni, da pri izvajanju svojih pristojnosti odločajo o sporu med plačnikom in ponudnikom plačilnih storitev, ki nastane zaradi neizvršitve ali napačne izvršitve plačilne transakcije, in sicer tako, da določijo odgovorno osebo za to neizvršitev ali za to napačno izvršitev v skladu z določbami člena 75 te direktive.

59 V zvezi s tem je treba najprej opozoriti, da se člena 20 in 21 Direktive 2007/64, kot je bilo ugotovljeno v točkah 54 in 55 te sodbe, ne uporabljata, če je ena od strank v sporu, kot je to v obravnavanem primeru, kreditna institucija v smislu člena 1(1)(a) te direktive, in ne plačilna institucija v smislu člena 4, točka 4, navedene direktive. Na tretje vprašanje zato ni treba odgovoriti v delu, v katerem se nanaša na člena 20 in 21 te direktive.

60 Dalje, v zvezi s členi od 80 do 82 Direktive 2007/64, čeprav se te določbe v skladu s členom 2(2) te direktive ne uporabljajo za plačilne storitve, izvedene v valuti tretje države, ostaja dejstvo, da je Sodišče v obravnavanem primeru, ker je nacionalni zakonodajalec določil, da se te določbe uporabijo za takšne plačilne storitve, pristojno, da s predhodno odločbo poda razlago navedenih določb (glej po analogiji sodbi z dne 21. decembra 2011, Cicala, C-482/10, EU:C:2011:868, točka 17, in z dne 13. marca 2019, E., C-635/17, EU:C:2019:192, točka 35).

61 Tako je treba na prvem mestu navesti, da je namen postopkov iz členov od 80 do 82 Direktive 2007/64, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 50 te direktive, da se omogoči obravnavanje pritožb proti ponudnikom plačilnih storitev, ki ne izpolnjujejo določb, ki bi jih morali spoštovati, med katerimi so določbe iz naslovov III in IV navedene direktive, ter da se po potrebi zagotovi določitev učinkovitih, sorazmernih in odvračilnih sankcij.

62 Na drugem mestu je treba opozoriti, da vzporedno z obveznostjo, naloženo državam članicam s členi od 80 do 82 Direktive 2007/64, da določijo pritožbene postopke in postopke za sankcioniranje za namene, navedene v teh določbah, člen 83 te direktive državam članicam nalaga tudi, da vzpostavijo postopke izvensodne poravnave sporov med uporabniki in ponudniki plačilnih storitev v zvezi s pravicami in obveznostmi, ki izhajajo iz te direktive, in da se pri tem, kadar je to ustrezno, uporabijo obstoječi organi. Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 51 navedene direktive, ta možnost lahko dostopnega in stroškovno učinkovitega izvensodnega reševanja sporov ne posega v pravico potrošnikov, da sprožijo postopke na sodišču.

63 Iz navedenega izhaja, da se z izvensodnimi poravnavami, ki se nanašajo na rešitev sporov med ponudniki in uporabniki plačilnih storitev ter ki so določene v členu 83 Direktive 2007/64, dosega cilj, ki se razlikuje od cilja pritožbenih postopkov, določenih v členu 80 te direktive. Njihov cilj namreč ni reševanje sporov med ponudniki in uporabniki zadevnih plačilnih storitev niti ugotovitev civilne odgovornosti za škodo, nastalo v tem okviru. Vendar s tako okoliščino ni izključeno, da bi lahko pristojni organ v smislu člena 82 Direktive 2007/64 uporabil nacionalne določbe, s katerimi se izvajajo določbe člena 75 te direktive, da bi preučil utemeljenost pritožbe, vložene na podlagi člena 80 navedene direktive, in da bi sankcioniral kršitve teh določb na podlagi člena 81 iste direktive.

64 Iz tega izhaja, da organ, pristojen za obravnavanje pritožb in naložitev sankcij na podlagi členov od 80 do 82 Direktive 2007/64, v okviru pristojnosti, ki jih ima na podlagi teh določb, ni pooblaščen za reševanje sporov med ponudniki in uporabniki plačilnih storitev. Takšna ugotovitev je potrjena zlasti s členom 80(2) navedene direktive, s katerim je temu organu naloženo, da ob odločitvi o pritožbi uporabnika plačilnih storitev po potrebi pritožnika obvesti o obstoju izvensodne poravnave, uvedene v skladu s členom 83 te direktive.

65 Pristojnosti, določene v členih od 80 do 82 Direktive 2007/64, in pristojnosti, določene v členu 83 te direktive, sicer lahko izvaja en nacionalni organ, kot je to izrecno določeno v členu 83(1) navedene direktive v povezavi z njeno uvodno izjavo 52. Vendar tudi v takem primeru pritožbeni postopki in postopki za sankcioniranje iz členov od 80 do 82 Direktive 2007/64 ter izvensodne poravnave iz člena 83 te direktive ostajajo ločeni in samostojni, tako da pristojnosti, podeljenih nacionalnemu organu v okviru pritožbenih postopkov in postopkov za sankcioniranje, ni mogoče izvajati v okviru izvensodnih poravnav in obratno.

66 Na tretjem mestu je treba navesti, da se lahko stranki v skladu s členom 51 Direktive 2007/64, kadar uporabnik plačilnih storitev ni potrošnik, odločita, da se med drugim člen 75 te direktive ne uporablja v celoti ali delno. V uvodni izjavi 20 navedene direktive, ob upoštevanju katere je treba razlagati ta člen 51, je namreč poudarjeno, da potrošniki in podjetja, ki niso v enakem položaju, ne potrebujejo enake stopnje zaščite. V navedeni uvodni izjavi 20 je prav tako pojasnjeno, da medtem ko je pomembno zajamčiti pravice potrošnikov z določbami, od katerih ni mogoče odstopati s pogodbo, je primerno, da se podjetjem in organizacijam dovoli, da se dogovorijo drugače. Vendar je v isti uvodni izjavi 20 dodano, da bi morale nekatere poglavitne določbe Direktive 2007/64 vsekakor veljati vedno, ne glede na status uporabnika.

67 V obravnavanem primeru pa je iz spisa, ki ga ima na voljo Sodišče, razvidno, da se je družba Forcing Development, ki je podjetje, in ne potrošnik v smislu člena 4, točka 11, Direktive 2007/64, z banko PrivatBank s pogodbo o upravljanju tekočega računa, sklenjeno 11. aprila 2005, dogovorila, da se za njuna razmerja, v katerih nastopata kot uporabnik in ponudnik plačilnih storitev, izključi uporaba določb nacionalnega prava, s katerimi se izvaja člen 75 te direktive.

68 V teh okoliščinah in kot je generalni pravobranilec navedel v točki 103 sklepnih predlogov, mora predložitveno sodišče presoditi skladnost te pogodbe o upravljanju tekočega računa z nacionalnimi določbami, s katerimi se izvaja Direktiva 2007/64, zlasti ob upoštevanju njene uvodne izjave 20.

69 Glede na navedeno je treba na tretje vprašanje odgovoriti, da je treba člene od 80 do 82 Direktive 2007/64 razlagati tako, da z njimi pristojni organ v smislu teh določb ni pooblaščen, da ob uporabi meril, določenih v členu 75 te direktive, rešuje spore med uporabniki in ponudniki plačilnih storitev, ki so nastali zaradi neizvršitve ali napačne izvršitve plačilne transakcije, in sicer kadar tak organ izvaja svojo pristojnost za obravnavanje pritožb uporabnikov plačilnih storitev in za naložitev sankcij ponudnikom plačilnih storitev v primeru kršitve upoštevnih določb. Te spore je treba rešiti v okviru izvensodnih poravnav iz člena 83 Direktive 2007/64, brez poseganja v pravico do pravnega sredstva pred sodiščem, določenega z nacionalnim postopkovnim pravom. Če se je nacionalni zakonodajalec odločil pristojnosti, ki na eni strani izhajajo iz navedenih členov od 80 do 82 te direktive in na drugi

strani iz navedenega člena 83, koncentrirati pri enem organu, mora ta organ vsako od teh kategorij pristojnosti izvajati samostojno, in sicer izključno v okviru postopkov, ki se nanašajo na posamezno od teh kategorij.

Četrto vprašanje

70 Predložitveno sodišče s četrtim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali morajo pristojni organi pri izvajanju pristojnosti bonitetnega nadzora na podlagi členov 20 in 21 Direktive 2007/64 ter obravnavanja pritožb in nalaganja sankcij na podlagi členov od 80 do 82 te direktive upoštevati arbitražno odločbo, izdano v okviru spora med uporabnikom in ponudnikom plačilnih storitev.

71 Najprej je treba navesti, da se ugotovitve iz točk 59 in 60 te sodbe uporabijo tudi za odgovor, ki ga je treba podati na to vprašanje. Na eni strani se namreč člena 20 in 21 Direktive 2007/64 ne uporabljata za zadevo, kot je ta v postopku v glavni stvari, zaradi česar ni potreben odgovor na del vprašanja, ki se nanaša na razlago teh določb. Na drugi strani je nacionalni zakonodajalec omogočil uporabo členov od 80 do 82 te direktive za plačilne storitve, ki ne spadajo na področje uporabe navedene direktive, s čimer je upravičena pristojnost Sodišča za odgovor na ta del vprašanja.

72 V zvezi s tem je treba najprej ugotoviti, da v Direktivi 2007/64 ni nobene določbe, ki bi se nanašala na dokazno vrednost arbitražne odločbe v okviru pritožbenih postopkov in postopkov za sankcioniranje iz členov od 80 do 82 te direktive.

73 Iz ustaljene sodne prakse Sodišča pa izhaja, da mora ob neobstoju ureditve Unije na nekem področju vsaka država članica določiti podrobna pravila upravnega in sodnega postopka, med katere spada tudi dokazna vrednost dokumenta in s katerimi naj bi se zagotovilo varstvo pravic, ki jih imajo pravni subjekti na podlagi prava Unije, ob spoštovanju načel enakovrednosti in učinkovitosti (glej v tem smislu sodbi z dne 16. decembra 1976, Rewe-Zentralfinanz in Rewe-Zentral, 33/76, EU:C:1976:188, točka 5, ter z dne 26. junija 2019, Craeynest in drugi, C-723/17, EU:C:2019:533, točka 54) in brez poseganja v polni učinek prava Unije (glej v tem smislu sodbi z dne 6. oktobra 2015, Orizzonte Salute, C-61/14, EU:C:2015:655, točka 50, in z dne 27. junija 2018, Diallo, C-246/17, EU:C:2018:499, točka 46).

74 Dalje, opozoriti je treba, da imajo pritožbeni postopki in postopki za sankcioniranje na podlagi členov od 80 do 82 Direktive 2007/64 ter izvensodne poravnave na podlagi člena 83 te direktive, med katere spadajo arbitražni postopki, različne predmete in cilje, kot je bilo to ugotovljeno v točki 63.

75 Iz tega izhaja, da je možnost, da se v okviru pritožbenih postopkov in postopkov za sankcioniranje na podlagi členov od 80 do 82 Direktive 2007/64 upošteva dokument, izdelan v okviru izvensodne poravnave na podlagi člena 83 te direktive, torej omejena glede na posebne cilje navedenih pritožbenih postopkov in postopkov za sankcioniranje ter glede na subjektivne pravice, ki jih je treba zagotoviti v tem okviru.

76 Glede na navedeno je treba na četrto vprašanje odgovoriti, da lahko nacionalni zakonodajalec v skladu z načelom procesne avtonomije držav članic pooblasti pristojni organ v okviru pritožbenih postopkov in postopkov za sankcioniranje iz členov od 80 do 82 Direktive 2007/64, da upošteva arbitražno odločbo, s katero je bil rešen spor med uporabnikom in ponudnikom plačilnih storitev, na katere se nanašajo ti postopki, če dokazna vrednost, ki se prizna tej odločbi v okviru navedenih postopkov, ne more posegati v predmet in posebne cilje teh postopkov, v pravico zadevnih oseb do obrambe ali v samostojno izvajanje pooblastil in pristojnosti, podeljenih temu organu, kar mora preveriti predložitveno sodišče.

Stroški

77 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (deveti senat) razsodilo:

1. **Člen 2(2) Direktive 2007/64/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o plačilnih storitvah na notranjem trgu in o spremembah direktiv 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES in 2006/48/ES ter o razveljavitvi Direktive 97/5/ES, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2009/111/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009, je treba razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero je organ iz člena 82 te direktive pristojen za obravnavo pritožb in naložitev sankcij v primeru plačilnih storitev, izvedenih v valuti tretje države.**

2. **Člena 20 in 21 Direktive 2007/64, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2009/111, se *ratione personae* ne uporabljata za kreditne institucije**

3. **Člene od 80 do 82 Direktive 2007/64, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2009/111, je treba razlagati tako, da z njimi pristojni organ v smislu te določbe ni pooblaščen, da ob uporabi meril, določenih v členu 75 te direktive, rešuje spore med uporabniki in ponudniki plačilnih storitev, ki so nastali zaradi neizvršitve ali napačne izvršitve plačilne transakcije, in sicer kadar tak organ izvaja svojo pristojnost za obravnavanje pritožb uporabnikov plačilnih storitev in za naložitev sankcij ponudnikom plačilnih storitev v primeru kršitve upoštevnih določb. Te spore je treba rešiti v okviru izvensodnih poravnav iz člena 83 Direktive 2007/64, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2009/111, brez poseganja v pravico do pravnega sredstva pred sodiščem, določenega z nacionalnim postopkovnim pravom. Če se je nacionalni zakonodajalec odločil pristojnosti, ki na eni strani izhajajo iz navedenih členov od 80 do 82 in na drugi strani iz navedenega člena 83, koncentrirati pri enem organu, mora ta organ vsako od teh kategorij pristojnosti izvajati samostojno, in sicer izključno v okviru postopkov, ki se nanašajo na posamezno od teh kategorij.**

4. **Nacionalni zakonodajalec lahko v skladu z načelom procesne avtonomije držav članic pooblasti pristojni organ v okviru pritožbenih postopkov in postopkov za sankcioniranje iz členov od 80 do 82 Direktive 2007/64, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2009/111, da upošteva arbitražno odločbo, s katero je bil rešen spor med uporabnikom in ponudnikom plačilnih storitev, na katere se nanašajo ti postopki, če dokazna vrednost, ki se prizna tej odločbi v okviru navedenih postopkov, ne more posegati v predmet in posebne cilje teh postopkov, v pravico zadevnih oseb do obrambe ali v samostojno izvajanje pooblastil in pristojnosti, podeljenih temu organu, kar mora preveriti predložitveno sodišče.**

Podpisi